

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Henk Schijvenaarstraat 1
Postbus 6222
2001 HE HAARLEM
Telefoon 023 – 531 95 39
Fax 023 – 531 1700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

ACCOUNTANTSRAPPORT 2021

GEMEENTE DEN HELDER

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

1.	BESTUURLIJKE SAMENVATTING	1
1.1	Algemeen	1
1.2	Covid-19 in 2021	2
1.3	Oekraïne crisis.....	2
1.4	Oordeel bij de jaarrekening 2021 is goedkeurend	2
1.5	Controleaanpak	3
1.6	Samenvatting bevindingen	3
2.	CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE, TOLERANTIES.....	5
2.1	Controleplan, -aanpak en -protocol	5
2.2	Risico-analyse start van de controle	5
2.3	Controletoleranties	6
3.	UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES EN INTERIMCONTROLE.	7
3.1	Intern controleplan.....	7
3.2	Aanbestedingen.....	7
3.3	Proces inkoopfacturen.....	8
3.4	Omgevingsvergunningen	8
3.4	Omgevingsvergunningen	9
3.5	Proces verstrekte subsidies	9
3.6	Stand van zaken Wmo	9
3.7	Status betalingsovereenkomsten sociaal domein	10
3.8	Opvolging bevindingen interim-controle	10
4.	CORONACRISIS.....	11
4.1	Effecten Corona crisis	11
4.2	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo).....	12
5.	SOCIAAL DOMEIN.....	13
5.1	Inleiding	13
5.2	Interne beheersing.....	13
5.3	Omzetgarantie en meerkosten	13
5.4	Afronden jaarrekening per 5 mei 2022.....	13
5.5	Status productieverantwoordingen 2021	14
5.6	Persoonsgebonden budgetten	14
5.7	Overige opmerkingen	15
6.	UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE	15
6.1	Jaarrekeningproces moeizaam verlopen	15
6.2	Key2Financiën.....	15
6.3	Begrotingsrechtmatigheid.....	15
6.4	Administratievoering algemeen	16
6.5	Vennootschapsbelasting en vervolg Horizontaal toezicht.....	16
6.6	BBV en relevante wet- en regelgeving	17
6.7	Programmarekening van baten en lasten	17
6.8	Uitbesteding van de gemeentelijke belastingen en leges	18
6.9	Waardering claims.....	18
7.	BALANS EN FINANCIËLE POSITIE.....	19
7.1	Financiële positie.....	19

7.2	Weerstandvermogen en risicomanagement.....	19
7.3	Immateriële vaste active.....	20
7.4	Voorzieningen.....	20
7.5	Financiële vaste activa	20
7.6	Grondexploitaties.....	21
8.	SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)	23
8.1	Algemeen	23
8.2	Toenemend aantal regelingen.....	23
8.3	Tabel van fouten en onzekerheden.....	24
9.	OVERIGE BEVINDINGEN	25
9.1	Automatisering algemeen.....	25
9.2	ENSIA 2021	25
9.3	Wet Normering Topinkomens (Wnt).....	25
9.4	Rechtmatigheidsverantwoording	25
9.5	Fraude en continuïteit onderwerp in de verklaring	26
10.	CONCLUSIE.....	27
10.1	Geconstateerde fouten en onzekerheden	27
10.2	Controleverklaring	27
	Bijlage: Tabel van bevindingen SiSa.....	29

Henk Schijvenaarstraat 1
Postbus 6222
2001 HE HAARLEM
Telefoon 023 – 531 95 39
Fax 023 – 531 1700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Den Helder
Postbus 36
1780 AA DEN HELDER

Haarlem, 1 juni 2022

Reg.nr. : 1007243/215/459/4909
Betreft : Accountantsrapport 2021 gemeente Den Helder

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening van de gemeente Den Helder voor de laatste keer gecontroleerd. Wij willen u en uw organisatie danken voor de plezierige samenwerking in de afgelopen jaren.

In dit accountantsrapport geven wij onze belangrijkste controlebevindingen weer.

1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING

1.1 Algemeen

In dit rapport kijken wij terug naar de algemene ontwikkelingen op het gebied van het financieel administratief beheer en de interne beheersing. Het zal u niet verbazen dat Covid-19 opnieuw aandachtspunt is voor onze controle, al was het maar vanwege de verschillende (nieuwe) regelingen en afspraken vanuit het rijk. De implementatie van het nieuwe financieel pakket Key2Financiën in 2021 heeft de organisatie de nodige inzet gekost en heeft hierdoor mede geleid tot vertragingen in het jaarrekening- en controleproces.

Ontwikkelingen interne beheersing

In de werkprocessen zien wij in algemene zin positieve ontwikkelingen, alhoewel wij ook dit jaar constateren dat er nog aandachtsgebieden zijn waaraan minder voortuitgang is geboekt dan gepland. In onze boardletter hebben wij aangegeven dat we de indruk hebben dat de meer algemene ontwikkeling van de planning en control, maar ook sommige onderdelen van de interne beheersing (bijvoorbeeld bij de omgevingsvergunningen) momenteel enigszins stagneert. Wij begrijpen dat, mede ingegeven door COVID-19 in combinatie met personele wisselingen en/of ziekte-uitval, de werkdruk toeneemt en op onderdelen in uw organisatie invloed heeft op de voortgang van voorgenomen verbeteringen en het oppakken van adviezen, alsmede op het tempo daarvan.

Zoals hiervoor aangegeven heeft de invoering van het nieuwe financieel systeem Key2Financiën per 1 januari 2021 de nodige impact op de financiële organisatie en administratievoering. Dit traject was ten tijde van de jaarrekeningcontrole nog niet geheel afgerond.

Deze ontwikkelingen hebben onmiskenbaar invloed op het financieel-administratief beheer, enerzijds omdat de implicatie van Key2Financiën concreet aandacht en inzet vraagt van uw medewerkers en anderzijds omdat er vervolgens minder inzet beschikbaar is voor reguliere zaken in het afgelopen boekjaar.

Follow-up bevindingen uit de interim-controle en de verbijzonderde interne controle

De belangrijkste advies- en verbeterpunten uit voorgaande accountantsrapportages en de (verbijzonderde) interne controles (VIC) zijn mede in de Eindrapportage Verbijzonderde Interne Controle 2021 en de Interne Controle Rapportage (sociaal domein) meegenomen. De voortgang van de adviezen en aanbevelingen wordt (zichtbaar) bewaakt en een deel van de adviezen zijn afgehandeld, een deel van de adviezen is nog in behandeling of wordt doorgeschoven naar het volgende jaar.

Wij hebben kennis genomen van de ontwikkelingen rondom de belangrijkste kapitaaldeelnemingen. Bij de verschillende kapitaaldeelnemingen zijn er ontwikkelingen die wij in deze brief kort zullen toelichten. De jaarrekeningen 2021 van de kapitaaldeelnemingen waren ten tijde van onze controle nog niet beschikbaar, behoudens de jaarstukken 2021 van de N.V. Port of Den Helder.

1.2 Covid-19 in 2021

COVID-19 en de maatregelen daarbij lopen ook in 2021 door de jaarstukken van de gemeente Den Helder en zijn belangrijke aandachtspunten geweest voor de controle, al was het alleen maar vanwege het aantal nieuwe regelingen (financiering) en afspraken vanuit het rijk en het 'nieuwe' werken (uw medewerkers werken, ook in 2022, veel meer vanuit huis). Wij verwijzen u tevens naar de paragraaf 'Effecten corona' in de jaarrekening. In deze paragraaf wordt een uiteenzetting gegeven van de maatregelen en effecten zowel voor de korte als de lange termijn voor de gemeente met de waarschuwing dat het totaal van de financiële effecten op dit moment nog niet goed is in te schatten.

En nu net de coronamaatregelen door het kabinet nagenoeg geheel zijn afgeschaft hebben we vanaf medio februari 2022 te maken met een nieuwe crisis: de Oekraïne crisis.

1.3 Oekraïne crisis

De Oekraïne crisis heeft een grote impact op onze maatschappij en ook op de gemeente Den Helder. De toestroom van vluchtelingen uit de Oekraïne leidt tot personele inzet en (extra) kosten om op korte termijn voldoende opvang te regelen, onderwijs voor kinderen aan te bieden enz. De toestroom zal naar verwachting in 2022 aanhouden. Het financieel risico is als zodanig niet verwoord in de risicoparagraaf van de jaarrekening 2021. Wel heeft uw college desgevraagd aangegeven dat in de 2^e tussentijdse rapportage 2022 de financiële effecten zullen worden gerapporteerd.

Er is thans nog sprake van 'voorfinanciering'. In de VNG leden brief van 18 maart jl. is aangegeven dat het rijk de door de gemeente gemaakte kosten zal vergoeden.

1.4 Oordeel bij de jaarrekening 2021 is goedkeurend

Verantwoordingen Wmo en Jeugdhulp

Op het moment van afsluiting van onze controle (april 2022) zien wij voor de Wmo en Jeugdhulp een overwegend positief beeld als wij kijken naar de aangeleverde productieverantwoordingen en controleverklaringen over 2021.

Wij constateren bij de jaarrekeningcontrole verder dat uw organisatie de tekortkomingen ten aanzien van de Wmo in het vierde kwartaal 2021 en ook in de eerste maanden van 2022 adequaat heeft opgepakt. De (nog) resterende fouten en onzekerheden bij de Wmo en de Jeugdhulp zijn derhalve beperkt.

Aanbestedingen

Bij het proces aanbestedingen zijn voor 2021 ten aanzien van verschillende opdrachten fouten en onzekerheden vastgesteld die meetellen voor het oordeel rechtmatigheid.

Conclusie

De (resterende) fouten en ingeschatte onzekerheden rechtmatigheid en getrouwheid overstijgen de goedkeuringstoleranties op jaarrekeningniveau niet. Rekening houdend met de overige (niet gecorrigeerde) fouten en onzekerheden in de controle hebben wij bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Den Helder een goedkeurende controleverklaring afgegeven voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

1.5 Controleaanpak

Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen, namelijk de planning en risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole. Het controleplan komt aan bod in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de uitvoering van de verbijzonderde interne controles en geven wij een samenvatting van de belangrijkste bevindingen uit de interim-controle. In hoofdstuk 4 gaan wij specifiek in op de effecten van de coronacrisis en hoofdstuk 5 behandelt de stand van zaken met betrekking tot de Wmo en Jeugdzorg. De bevindingen van de eindejaarscontrole zijn opgenomen in hoofdstuk 6 en 7.

Daarna zullen in hoofdstuk 8 de bevindingen in het kader van de Single information Single audit (SiSa) aan de orde worden gesteld. Na de overige bevindingen en actualiteiten (hoofdstuk 9) sluiten wij het rapport af in hoofdstuk 10 met de conclusies. In de bijlage bij dit rapport hebben wij de tabel fouten en onzekerheden SiSa-verantwoording opgenomen.

1.6 Samenvatting bevindingen

In deze paragraaf geven wij onze bestuurlijk belangrijkste conclusies naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controle van de jaarrekening 2021 weer. In onderstaande tabel hebben wij de in deze rapportage opgenomen aanbevelingen, bevindingen als volgt samengevat:

Par.	Onderwerp	Oordeel	Aanbeveling / toelichting
9.2	Getrouwheid	Goedkeurend	Zie ook controleverklaring.
9.2	Rechtmatigheid	Goedkeurend	Zie ook controleverklaring.
4.	Coronacrisis	Toereikend	Zie paragraaf 'Effecten corona' in de jaarrekening 2021.
8.	SiSa-verantwoording	Geen overschrijding	Interpretaties vanwege onduidelijkheden in regelgeving. Mogelijk vragen vanuit Ministeries over verantwoording bedragen / indicatoren in het kader van de vaststellingen.
6.6	Naleving BBV	Jaarrekening is BBV proof	COVID-19 paragraaf is in de jaarrekening opgenomen.

Par.	Onderwerp	Oordeel	Aanbeveling / toelichting
3.	Verbijzonderde interne controles (VIC)	Toereikend.	VIC is een goede basis voor een (procesgerichte) controle, met rechtmatigheidsoordeel in 2022/2023.
3.1, 3.6, 3.7, 5.2	IC sociaal domein	Planning en uitvoering IC	De IC sociaal domein is uitgevoerd conform de interne planning. Niet alle geplande aantallen zijn gehaald conform plan (mede vanwege inzet IC-medewerkers bij de Wmo ca.).
3.2	Inkoop en toepassen (EU) aanbestedingsbeleid, externe inhuur	Verlenging opdrachten, niet (opnieuw) aanbesteed	Blijvend aandacht naleving interne (en externe) aanbestedingsregels en betrokkenheid inkoopadviseur(s) in het proces noodzakelijk, vergroten bewustwording budgethouders. Planning opfriscursus voor budgethouders in 2022.
3.8	Opvolging aanbevelingen Boardletter	Pragmatisch aanpak	Belangrijkste adviezen en aanbevelingen worden door het college opgepakt. Lijst actualiseren en bewaken.
6.3	Begrotingsrechtmatigheid	Er zijn overschrijdingen op de lasten van twee programma's	Wel overschrijding, echter geen (verwijtbare) begrotingsonrechtmatigheid.
5.3, 5.4, 5.5, 5.6	Sociaal domein – Wmo en Jeugdzorg, Pgb's	Continue aandacht	Interne beheersing toereikend, gemeente vooralsnog (mede) afhankelijk van zorgleveranciers en de SVB. Advies om beheersmaatregelen zoals beschreven in de SDO-Notitie 'Controle interne beheersing Jeugd en Wmo voor gemeenten en accountants' d.d. 21 januari 2019 blijft staan.
7.6	Grondexploitatie Willem-Alexanderhof en het Vinkenterrein (Molenwerf)	Toereikend	Blijvend aandacht voor ontwikkelingen, parameters, BBV, en actualisaties. Voortgang en resultaten van bouwprojecten vanwege hoge inflatiecijfers en beperktere beschikbaarheid van bouwmaterialen en personeel mogelijk nog knelpunt. Vooralsnog zijn de vooruitzichten m.b.t de ontwikkelingen per saldo positief.
7.5	Verbonden partijen – m.n. kapitaaldeelnemingen	Continue aandacht	Dit mede vanwege verwevenheid en grote financiële risico's. Port of Den Helder vraagt aandacht ivm onderhoudsopgave haven en exploitatie.
9.1. 9.2	ICT	Voldoende	Per 1 januari 2021 nieuwe financieel pakket. Uitvoering ENSIA positief. Aandacht voor onderdelen BIO informatiebeveiliging (procesbeschrijvingen).

2. CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE, TOLERANTIES

2.1 Controleplan, -aanpak en -protocol

Onze controle is onderverdeeld in twee perioden, de interim-controle en de eindejaarscontrole. Tijdens de interim-controle richten wij ons op de opzet, het bestaan en de werking van de financiële processen alsmede op de kwaliteit van de uitvoering van interne controlemaatregelen en programma's, dit zowel ten aanzien van getrouwheids- als rechtmatigheidsaspecten. Tijdens de eindejaarscontrole richten wij onze controle met name op de jaarrekeningposten, de SiSa bijlage, de Wnt-verantwoording en voeren wij aansluitcontroles, cijferbeoordelingen, verbandscontroles en daar waar noodzakelijk aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit.

De reikwijdte van de opdracht tot controle van de jaarrekening 2021 is vastgelegd in het vigerende 'Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2017-2019 van de gemeente Den Helder' vastgesteld in uw raadsvergadering van 22 januari 2018. Daarnaast maken wij bij de planning van onze controle gebruik van het normenkader, dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Het college heeft op 5 april 2022 het normenkader 2021 vastgesteld en ter kennisname doorgestuurd aan uw raad.

Het geheel van het controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening, inclusief het normenkader, is het uitgangspunt geweest voor de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening en het jaarverslag 2021 van de gemeente Den Helder. Wij hebben tevens in samenwerking met uw gemeente onze planning en aanpak zo veel mogelijk afgestemd op de situatie in gemeente Den Helder. Ondanks de vertraging in het jaarrekeningproces is de controle tijdig afgerond ten behoeve van het bestuurlijke proces.

2.2 Risico-analyse start van de controle

Bij aanvang van de controleopdracht voor de jaarrekening 2021 hebben wij een (eerste) risico-inventarisatie uitgevoerd, waarbij de belangrijkste risico's waarmee de gemeente Den Helder te maken heeft, zijn geïdentificeerd. Deze risicoanalyse is een belangrijk onderdeel van de accountantscontrole en maakt derhalve deel uit van ons pre-audit gesprek. De risicoanalyse richt zich op zowel de externe risico's als de risico's in de bedrijfsvoering. Bij de inventarisatie is onze insteek primair gericht op de risico's in de processen die leiden tot mutaties in de balans en de programmarekening. Deze risico's zijn ondervangen in onze controleaanpak.

De belangrijkste aandachtsgebieden voor onze controle zijn bij de gemeente Den Helder:

- de verbijzonderde interne controles (VIC) mede in relatie met de rechtmatigheidsverantwoording (naar verwachting per 2022);
- de ontwikkeling uitgaven in het sociaal domein;
- de processen Wmo en aanbestedingen (met name diensten en leveringen);
- ontwikkelingen in de grondexploitaties;
- waardering kapitaaldeelnemingen in de jaarrekening;
- effecten van COVID-19 op onderdelen van de jaarrekening.

2.3 Controletoleranties

Op grond van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. U heeft ons opgedragen om bij onze oordeelsvorming uit te gaan van de hierna vermelde goedkeuringstolerantie:

Goedkeuringstolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeelont-houding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (in % lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	–	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (in % lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	–

Op basis van de jaarrekening 2021 van uw gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 2,4 miljoen en een totaal van onzekerheden van circa € 7,4 miljoen de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

In het controleprotocol heeft u een rapporteringsgrens van € 100.000 vastgesteld.

3. UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES EN INTERIMCONTROLE

3.1 Intern controleplan

De basis voor de verbijzonderde interne controles 2021 is het intern 'Controleplan Verbijzonderde interne controle 2018-2020' van de gemeente Den Helder. Wij hebben het controleplan al eerder beoordeeld en zijn van mening dat het vigerende VIC-plan voldoende robuust is en houvast geeft. Voor 2022-2025 is een geactualiseerd intern controleplan opgesteld rekening houdend met de verwachte wetswijziging inzake de rechtmatigheidsverantwoording (2022).

In het Jaarplan VIC 2021 zijn in totaal 14 (hoofd)processen geselecteerd voor specifieke beoordeling. De VIC vond plaats in drie controle-perioden, een eerste toets in het voorjaar op de aan te leveren stukken voor de programmarekening, de VIC over het eerste halfjaar in augustus/september waarin de processen werden beoordeeld, gevolgd door de VIC over het tweede deel van het boekjaar in de periode vanaf het 3^e kwartaal met een doorloop in 2022. Hiermee zijn de processen volgens het plan beoordeeld.

De afronding van de laatste procesbeoordelingen vond in februari/maart 2022 plaats, de laatste procesrapportages, afstemming met accountant en het afsluitende Eindrapportage Verbijzonderde Interne Controle 2021 werden voor de start van onze controle tijdig opgeleverd.

3.2 Aanbestedingen

In algemene zin is er voldoende aandacht voor het aanbestedingsproces. In 2022 wordt aan budgethouders een opriscursus aanbesteden aangeboden waarin zaken zoals wet- en regelgeving, interne procedures bij Den Helder en het gebruik van het contractenmanagement zullen worden toegelicht. Hiermee kan de bewustwording voor het aanbesteden verder worden vergroot. Verder blijkt uit de deelwaarnemingen dat de dossiervorming bij meervoudige onderhandse aanbestedingen in de applicatie InProces steeds beter verloopt. De registratie van contracten in het contractmanagementsysteem CTM is nog wel een punt van aandacht: er zijn dit jaar geen verbeteringen geconstateerd.

Uit de VIC blijkt dat het eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Den Helder niet altijd wordt nageleefd. Tevens staan enkele inhuurcontracten ultimo december 2021 'op scherp'. Met andere woorden, voor 2021 heeft dit geen effect op de rechtmatigheid, maar bij een eventuele verlenging in 2022 kan dit wel een rechtmatigheidsfout opleveren.

Opdrachten sociaal domein

Uit de controle op de aanbestedingen in het sociaal domein blijkt dat een tweetal contracten die in het verleden zijn aanbesteed steeds stilzwijgend zijn verlengd. Dit betreft aanschaf van Wmo hulpmiddelen en advisering bouwadvies. Deze contracten gaan terug tot 2001/2002. Beide opdrachten zouden in 2021 worden aanbesteed, maar dit heeft vanwege omstandigheden niet plaatsgevonden.

De verlenging van de opdrachten leidt tot een onrechtmatigheid van € 247.000 zijnde de omvang van de jaarbedragen 2021.

Inhuur projectleider

Na een meervoudige ondershandse aanbestedingsprocedure is een opdracht gegund aan een onderneming voor inhuur van een projectleider, en sindsdien steeds verlengd tot 1 augustus 2021. Omdat de fout niet eerder is meegewogen, en er ook nog facturen moesten worden ontvangen komt de omvang uit boven de Europese aanbestedingsdrempel. Het bedrag boven de Europese aanbestedingsdrempel van afgerond € 8.000 is meegenomen als rechtmatigheidsfout.

Salarisapplicatie niet aanbesteed

Het contract met de salarisverwerker is naar wij hebben begrepen jaren geleden aangegaan. Wij hebben geen informatie ontvangen over het aanbestedingstraject; de opdracht was initieel gegund voor een periode van drie jaar. Daarna is het contract steeds stilzwijgend verlengd voor tijdsduur van de initiële opdracht. De laatste verlenging eindigt eind 2023. Ons is medegedeeld dat het nieuwe aanbestedingstraject tijdig (in mei 2022) zal starten. De omvang van de kosten over de periode 2017 tot en met 2020 is ruim € 470.000. De totale opdrachtwaarde voor de periode 2021 tot en met 2023 bedraagt afgerond € 266.000.

Omdat vooralsnog geen verdere informatie beschikbaar is over hoe destijds is aanbesteed (meervoudig, Europees, optie tot verlenging?) geldt als 'norm' een referentieperiode van 4 jaar. We nemen een bedrag van € 0,4 miljoen als onzekerheid voor de rechtmatigheid gebaseerd op de norm van 4 jaar.

Overige adviezen

Wij onderschrijven het advies van de VIC om de looptijd van contracten te bewaken en dat genoemde opdrachten in 2022 zullen worden aanbesteed. Dit geldt ook voor langdurige dienstverlening zoals bijvoorbeeld de salarisverwerking (IT). Wij hebben het college al eerder geadviseerd om zo nodig een 'position paper' op te laten stellen, inclusief een adequate motivatie dat een-op-een wordt gegund.

3.3 Proces inkoopfacturen

Bij de controle op de inkoopfacturen zijn ons geen materiële tekortkomingen gebleken. Wel zijn er enkele aanbevelingen en verbeterpunten:

- het vermelden van een postadres op de factuur i.p.v. het vestigingsadres (hierover is contact met de Belastingdienst geweest en lijkt geen issue meer te zijn, zo hebben wij begrepen);
- het invoeren van de verplichtingenadministratie in Key2Financiën moet nog worden uitgebreid voor de hele organisatie;
- werk 'prestatie-akkoord' bij leveringen en diensten verder uit, inclusief de wijze van documenteren in Key2Financiën (er is wel een startbijeenkomst geweest);
- het zichtbaar vastleggen van de functiescheiding in het systeem ten aanzien van de 1^e en 2^e handtekening t.a.v. het betalen (het opnemen van de print vanuit de BNG module in Key2Financiën) is nog niet gerealiseerd. Er vindt nog nader onderzoek plaats welke (andere) mogelijkheden Key2Financiën biedt.

3.4 Omgevingsvergunningen

Bij de omgevingsvergunningen is vastgesteld dat de interne controle op de hoogte van opgegeven bouwsommen niet adequaat kan worden gecontroleerd, omdat onderliggende berekeningen niet in het proces via de applicatie SquitXO zijn vastgelegd. Naar wij begrijpen worden deze werkzaamheden vanwege tijdsdruk en werkvoorraad door de medewerkers met name op aannemelijkheid.

3.4 Omgevingsvergunningen

Bij de omgevingsvergunningen is vastgesteld dat de interne controle op de hoogte van opgegeven bouwsommen niet adequaat kan worden gecontroleerd, omdat onderliggende berekeningen niet in het proces via de applicatie SquitXO zijn vastgelegd. Naar wij begrijpen worden deze werkzaamheden vanwege tijdsdruk en werkvoorraad door de medewerkers met name op aannemelijkheid

beoordeeld. De implementatie van de nieuwe Omgevingswet en (nieuwe) SquitXO heeft er toe geleid dat er in 2021 geen verbeteringen zijn doorgevoerd. Dit levert een onzekerheid op ten aanzien van de verantwoorde opbrengst van de omgevingsvergunningen. Wij hebben hiervoor een afslag (bandbreedte) ingeschat van € 100.000.

3.5 Proces verstrekte subsidies

Bij de (verstrekte) subsidies is vastgesteld dat ca. 25% van de verleende subsidies over 2020 niet tijdig is vastgesteld. Een andere opmerking betreft het feit dat accountants van de gesubsidieerde instellingen in hun controleverklaring lang niet altijd een oordeel geven over de rechtmatige besteding van de ontvangen subsidiegelden. De bevindingen kunnen in formele zin onrechtmatig zijn, maar dit heeft geen direct effect op ons oordeel rechtmatigheid.

Uw college is bij de vaststelling van verleende subsidies over 2020 coulant omgegaan met de beoordeling van de geleverde subsidieprestaties wanneer instellingen de prestaties vanwege de COVID-19 niet of niet volledig hebben geleverd. Vanwege de lock-down in 2021 is er een vergelijkbare situatie voor 2021. Wij gaan ervan uit dat het college bij de vaststelling van de subsidies 2021 ook coulant toepast in de gevallen waarbij de prestaties niet, of deels niet zijn geleverd.

3.6 Stand van zaken Wmo

In april 2021 is vastgesteld dat het proces van toekenning, beoordeling uitvoering, goedkeuring en uitbetaling bij de Wmo soms niet goed verliep. Voorbeelden vormen de beschikkingen die een aantal uren zorg per week toekennen, maar waarbij de uitvoering een wisselend patroon heeft en daardoor niet altijd meer aansluit bij de beschikking. Over de totale periode hoeft er dan geen fout in te zitten, maar de beschikking geeft een toekenning per week. Vanaf 2020 is voor de hulpmiddelen gewerkt met een nieuwe aanbieder, die de uitvoering van de beschikkingen van de vorige aanbieder moest uitvoeren. Daarbij werd regelmatig op grond van eigen beoordeling door de nieuwe aanbieder en in overleg met medewerkers van de gemeente Den Helder overgegaan tot een hulpmiddel met een (iets) andere specificatie dan oorspronkelijk was beschikt. Daarmee was sprake van een onrechtmatigheid. Ook is geconstateerd dat er behoorlijke achterstanden waren bij de verwerking van aanvragen voor de Wmo, inclusief de her-indicaties. Deze situatie was ultimo september 2021 – bij de interim-controle – nog niet opgelost.

Herstel- en vervolgacties

Na onze interim-controle zijn er door de directie diverse maatregelen getroffen. De nieuwe teamleider heeft de achterstanden voortvarend opgepakt. Ook hebben de IC-medewerkers in deze periode ondersteuning gegeven bij de interne controles, terwijl dat niet hun eigenlijke taak is. Er zijn herstelacties uitgevoerd, dat wil zeggen er zijn nieuwe indicatiestellingen Wmo afgegeven, met terugwerkende kracht. Ook zijn de achterstanden in de werkvoorraden flink afgenomen en zijn uitvallijsten uit het berichtenverkeer (risico van mogelijke afwijkingen) gecontroleerd, is samenwerking met de kwaliteitsmedewerkers.

Concreet, er waren 740 zaken als achterstand bekend ten tijde van de interim-controle; per 22 maart 2022 stonden er nog ongeveer 270 zaken open. Ons is medegedeeld dat het restant van de achterstanden inmiddels is weggewerkt.

3.7 Status betalingsovereenkomsten sociaal domein

Het aantal betalingsovereenkomsten en dus ook de uitgaven nam de laatste jaren toe. Dit heeft zowel een aanbestedingsrechtelijk als een beheersmatig risico. De opdrachten worden, tot op heden, enkelvoudig aanbesteed aan zorginstellingen, ook aan zorginstellingen die wel al onder contract staan bij de gemeente Den Helder. Uw inkoopadviseur heeft geoordeeld dat de opdrachten binnen de afgesloten betalingsovereenkomsten niet zomaar mogen worden opgeteld als zijnde 1 totale opdracht. Dit aangezien het gaat om unieke cliënten en niet op voorhand duidelijk is welke zorg een cliënt nodig heeft en wanneer de zorg nodig is.

De interne aanbestedingsgrens van € 50.000,- voor meervoudig aanbesteden is in verschillende gevallen overschreden. In november 2021 heeft het college een herstelbesluit genomen waarmee de overschrijdingen rechtmatig zijn.

Uit aangeleverde documenten lezen wij af dat de totale waarde van betalingsovereenkomsten over 2021 afgerond € 2,5 miljoen bedraagt (dat was voor 2020 nog € 3,8 miljoen). Hiervan loopt een bedrag van € 0,67 miljoen via het berichtenverkeer. Kortom, er is bij Team Zorg en Jeugd aandacht voor betalingsovereenkomsten en het beperken daarvan. De verwachting is wel dat incidentele afspraken buiten de gesloten contracten om zullen blijven bestaan.

3.8 Opvolging bevindingen interim-controle

Conform onze opdracht hebben wij alle relevante controlebevindingen in onze managementletter respectievelijk de Boardletter 2021 verwoord. De interim-controle is vooral gericht op de kwaliteit van de interne beheersing, inclusief het rechtmatigheidsbeheer, en voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening. Onze belangrijkste bevindingen en adviezen uit de interim-controle zijn, samen met de voortgang resp. opvolging ervan, in onderstaande tabel op hoofdlijnen samengevat weergegeven, overigens voor zover niet elders in deze rapportage toegelicht.

Wij gaan er vanuit dat ter bewaking van de voortgang, ook voor 2022, een follow-up wordt bijgehouden waarmee de ontwikkelingen rondom aanbevelingen uit de laatste managementletter, maar ook uit eerdere accountantsrapportages en VIC-rapportages, worden bewaakt. De hieronder gemelde status/voortgang per aanbeveling, is mede daaraan ontleend.

nr.	Aanbeveling boardletter	Opvolging aanbeveling (status april 2022)
1	Actualiseren van procesbeschrijvingen met een materieel financieel belang. Maak een planmatig overzicht.	Geen prioriteit i.v.m. implementatie nieuw financieel pakket. Uitwerking moet nog plaatsvinden.
2.	Actualiseer VIC-plan voor 2022 in verband met de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording.	Er is een nieuw geactualiseerd intern controleplan 2022-2025 opgesteld.
3.	Opstellen fraude-analyse document, vast te stellen door college.	Frauderisicoanalyse is opgesteld en vastgesteld door het college. Aanbeveling om uitwerking te koppelen aan het geactualiseerde VIC-plan.

nr.	Aanbeveling boardletter	Opvolging aanbeveling (status april 2022)
5.	Verlenging (langdurige) inhuur opdrachten in strijd met de (eigen) aanbestedingsregels en let op dreigende overschrijding Europese aanbestedingsgrenzen.	Blijft een aandachtspunt. Zie paragraaf 3.2.
6.	Aandacht voor 4-ogen beginsel bij gevoelige mutaties/stamgegevens in Key2Financien (opzet en werking).	Applicatie is ingericht m.b.v. consultants van Centric.
7.	Inrichting van de fiscale aangelegenheden in GRIP heeft achterstanden opgelopen vanwege Covid-19.	Het doel, een Tax Control Framework, is nog niet gereed. Er heeft wel een gesprek plaatsgevonden met de Belasting ultimo oktober 2021.
8.	Ga na of betalingsovereenkomsten leiden tot onrechtmatigheden en aandacht voor het beperken van het aantal overeenkomsten.	Zie paragraaf 3.8.

Wij zien, niet alleen in deze aanbevelingen, maar ook in de VIC-bevindingen op procesniveau dat aanbevelingen soms langer gehandhaafd blijven. Het geeft aan dat de organisatie nog niet alle stappen heeft gezet om deze bevindingen ook op te pakken.

4. CORONACRISIS

4.1 Effecten Corona crisis

De Coronacrisis had ook in 2021 nog op vele fronten invloed op het gemeentelijk handelen. Natuurlijk de lock-down in de eerste maanden van het jaar en de beperkende maatregelen die met het begin van de winter werden ingevoerd. Maar ook omdat veel in 2020 door het rijk ingezette steunmaatregelen voortgezet werden; evenals het doorzetten van de gemeentelijke steunmaatregelen waarmee de raad akkoord is gegaan.

Andere expliciete effecten van de crisis, zoals het thuiswerken, leken in 2021 minder invloed te hebben op het functioneren van de gemeente; de organisatie heeft er zich er inmiddels op ingesteld.

In de jaarrekening wordt er in de inleiding kort stilgestaan bij de invloed van de crisis voor de burgers en de effecten ervan op het handelen van de gemeente. In de paragraaf 'Effecten coronacrisis' wordt verslag gedaan van de gevolgen van de crisis en wordt de stand van zaken weergegeven van de bestemmingsreserve Helders steunfonds. Het Helders steunfonds sluit per 31 december 2021 met een voordelig saldo van € 0,62 miljoen. In de begroting 2022 is hiermee rekening gehouden.

Natuurlijk is het lastig om alle corona-kosten zichtbaar te maken, vele extra-uitgaven zitten verweven in de reguliere processen; desondanks geeft de paragraaf een (globale) inblik over de korte en lange termijn effecten. Pas in 2022 (2023) zal meer duidelijkheid ontstaan over de financiële gevolgen voor Den Helder. Wij gaan hieronder nader in op een specifieke corona-maatregel, de Tozo. Deze steunmaatregel is in 2020 ingevoerd maar is qua financiële omvang in 2021 veel minder omvangrijk dan vorig jaar.

4.2 Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis, is in 2021 doorgezet. De verlenging ging steeds in stappen, in 2021 zijn respectievelijk Tozo 3, 4 en 5 uitgebracht, waarbij elke nieuwe deelregeling met scherpe voorwaarden omgeven was. Dat blijkt ook uit de aantallen aanvragen en toekenningen; deze nemen in aantallen flink af.

Uitkering Rijk en doorbetaling Halte Werk

Den Helder heeft voor 2021 een bedrag van € 1,45 miljoen als voorschot ontvangen van het Rijk en dit bedrag is doorbetaald aan Halte Werk. De gemeente heeft inmiddels een voorlopige afrekening van Halte Werk ontvangen inzake de Tozo. Hieruit lezen wij af dat in 2021 Halte Werk een bedrag van € 1,6 miljoen aan uitkeringen heeft verstrekt.

Per saldo heeft gemeente Den Helder € 0,15 miljoen te vorderen op het rijk. Dit bedrag is in de balans opgenomen.

Beoordeling Tozo-uitkeringen 2021

Halte Werk maakt voor de interne controles gebruik van signalen die het Inlichtingenbureau geeft. Het Rijk heeft in het najaar 2020 het Inlichtingenbureau gevraagd een digitaal vraagpunt te ontwikkelen om via data-vergelijking met bestanden van verschillende rijksinstellingen (RvIG, UWV, Belastingdienst, KvK, DJI, CJIB, Duo) te signaleren of er mogelijke aandachtspunten en/of belemmeringen zijn voor de rechtmatige verstrekking van de Tozo-uitkering.

Deze signalen heeft Halte Werk gebruikt bij haar actieve beoordeling van de uitkeringen en de accountant van Halte Werk heeft, zo lezen wij in het controlememorandum, vastgesteld dat deze werkzaamheden zijn uitgevoerd conform het intern controleplan. Voorts is verwoord dat voor alle Tozo verstrekkingen de IB-signalen zijn opgevraagd, en daar waar nodig in lijn met het door uw college vastgestelde M&O beleid, is onderzocht. De accountant van Halte Werk heeft geen afwijkingen gerapporteerd.

Afwikkeling mag ook in 2022 (of later)

Het rijk heeft ingezien dat de materie complex is en de uitvoering van beoordelingen door allerlei oorzaken pas laat op gang kwam. Daarom werd er gelegenheid gegeven om toezicht, controles etc. op de verstrekkingen uit 2020 ook in 2021 uit te voeren. Het is toegestaan om de afwikkeling van uitkeringen uit 2021 ook nog in 2022 vorm te geven. De verantwoording over 2021 is dus niet de definitieve opgave, correcties kunnen ook in de Sisa-verantwoording over 2022 worden meegenomen.

Auditinstructies en controleverklaring 2021

Wij hebben op 23 december 2021 de accountant van Halte Werk opnieuw auditinstructies toegezonden. Hiermee wordt vooraf duidelijk welke informatie aanvullend aan ons moet worden overgelegd t.b.v. SiSa-controle. Het betreft niet alleen de Tozo, maar ook de verantwoording van de BBZ (Besluit bijstandverlening zelfstandigen). De accountant van Halte Werk heeft ons op 4 april 2022 een gewaarmerkte SiSa-verantwoording 2021, een controlememorandum en een goedkeurende controleverklaring toegezonden.

5. SOCIAAL DOMEIN

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan wij in op de Wmo en de Jeugdhulp, inclusief de Persoonsgebonden budgetten (Pgb's) en de Participatiewet.

5.2 Interne beheersing

De processen rondom het sociaal domein zijn in de interne controle betrokken en er is per kwartaal gerapporteerd. De conclusies per kwartaal geven weer dat er in algemene zin systematisch en beheerst wordt gewerkt, dat besluiten rechtmatig zijn en financiële en administratieve gegevens betrouwbaar worden vastgelegd. In de IC kwartaalrapportages wordt consequent weergegeven in hoeverre verbeterlagen zijn gerealiseerd en/of follow up van bevindingen/adviezen zijn uitwerking heeft. Daaruit blijkt dat er systematisch wordt gewerkt aan verbeteringen, maar blijkt ook dat bevindingen, ook uit voorgaande controles, soms blijven terugkomen, of nog geen (directe) opvolging hebben gehad.

Verder hebben wij, in financieel opzicht, vastgesteld dat er in 2021 in heel beperkt mate nog voorschotten zijn uitbetaald aan zorgleveranciers (en die zijn al weer terugbetaald). Declaraties ingediend buiten het gegevensknooppunt om worden via de applicatie Suites voor het sociaal domein verwerkt, waardoor een administratieve aansluiting blijft bestaan tussen de (sub-)administraties.

5.3 Omzetgarantie en meerkosten

De Covid-19 heeft een grote impact op de zorginstellingen. De rijksoverheid en de VNG hebben vorig jaar afspraken gemaakt over het bieden van financiële zekerheid aan zorgverleners in de coronatijd. Voor 2021 is er zowel voor de Wmo en de Jeugdhulp geen omzetgarantie uitbetaald. Er zijn wel meerkosten door zorginstellingen in rekening gebracht: in totaal € 322.000 voor de Wmo en € 264.000 voor de jeugdhulp.

De beoordeling/afhandeling verloopt via de Regionale Inkoopgroep. Wij hebben over de afwikkeling geen bijzonderheden geconstateerd.

5.4 Afronden jaarrekening per 5 mei 2022

Binnen het sociaal domein is de laatste jaren de verantwoordingscyclus gaandeweg 'gestandaardiseerd'. Allereerst omdat de diverse spelers in de zorgketen allemaal (grosso modo) hun processen beter op orde lijken te hebben en omdat, uit oogpunt van helderheid voor een ieder, veel gemeenten het landelijke verantwoordings- en controleprotocol hebben toegepast. In dit traject wordt, naast het reguliere berichtenverkeer door de zorginstellingen na afloop van een jaar op drie momenten verantwoording afgelegd:

- Voor 1 februari de laatste financiële informatie en nominatieve lijsten,
- Voor 1 maart de (concept) productieverantwoording van het afgelopen jaar,
- Voor 1 april de controleverklaring van de accountant bij de productieverantwoording.

Dit jaar is de concept jaarrekening opgesteld met de beschikbare cijfers van medio maart 2022, maar zijn de aangeleverde gegevens per 5 mei 2022 (laatste update ontvangen productieverantwoordingen en controleverklaringen) gebruikt om te beoordelen of de verantwoorde zorglasten voldoende betrouwbaar zijn.

Rechtmatige levering van zorg

De verschillende rapportagemomenten van de zorginstellingen geven toenemende zekerheid over de cijfers, maar niet over de rechtmatige levering van zorg. Deze wordt pas formeel verankerd na ontvangst van de controleverklaring van de zorginstellingen. Toch geeft ook hier het inmiddels goed functionerende digitale berichtenverkeer steeds meer houvast: hieruit valt door de gemeente af te leiden dat voor alle berichten over een klant een verwijzing aanwezig is en de gemeente daarvoor een beschikking heeft afgegeven. Daarmee is geborgd dat de ingezette zorgtrajecten vooraf geaccordeerd zijn. Naast deze borging in het proces hebben wij de ervaringen van voorgaande jaren.

Ten tijde van onze afronding van de controle waren de afwijkingen ten opzichte van de eerder aangeleverde concept productieverklaringen minimaal. Dat betekent dat de inschattingen voor de getrouwheid van de transitorische post per 31 december 2021 voldoende adequaat is.

5.5 Status productieverantwoordingen 2021

Vanaf begin april 2022 is de ontvangst van de verantwoordingsdocumenten van de zorgleveranciers over 2021 op een degelijke wijze bij het sociaal domein intern bewaakt. In totaal bedragen de uitgaven voor de Wmo en Jeugdzorg over 2021 € 41,4 miljoen (2020: € 43 miljoen). Van bijna alle ontvangen productieverantwoordingen Wmo en Jeugdhulp over 2021 voor zover die dat verplicht zijn is een controleverklaring afgegeven. Bij een tweetal kleinere zorgleveranciers is bij de verantwoording Jeugdhulp en Wmo een oordeelsonthouding afgegeven (in totaal € 220.000 omzet).

Ten tijde van afronding onze controle (peildatum 5 mei 2022) is ruim 92% van de bestedingen Wmo en 96% van de Jeugdhulp afgedekt met goedkeurende controleverklaringen. Gezien de aard en omvang van de ontvangen controleverklaringen en het feit dat de kosten voor meer dan 92% resp. 96% zijn afgedekt, blijven de 'rest' onzekerheden t.a.v. de rechtmatigheid beperkt tot maximaal € 1,5 miljoen. Dit bedrag houdt met name verband met een viertal instellingen in de Wmo die vanwege verschillende redenen nog geen controleverklaring hebben toegestuurd. De omvang van de zorgbestedingen bedraagt voor deze 4 instellingen gezamenlijk € 1 miljoen. Uw verwachting is dat in de loop van mei/juni 2022 de instellingen alsnog een controleverklaring zullen toesturen.

5.6 Persoonsgebonden budgetten

Een deel van de Wmo- en Jeugdhulp wordt verstrekt in de vorm van persoonsgebonden budgetten (pgb's). Deze pgb's worden door de gemeente toegekend, maar het administratieve beheer wordt door de Sociale Verzekeringsbank (SVB) verzorgd. De toekenning van pgb's door de gemeente wordt, bij de algemene beoordeling van de toekenningen Jeugdhulp en Wmo, door de interne controle beoordeeld en de conclusie daarvan is, zoals hiervoor al weergegeven dat deze toekenningen rechtmatig zijn en juist verantwoord en doorgegeven aan de SVB. Inmiddels heeft de SVB bij de verantwoordingen Wmo en Jeugdzorg 2021 op 14 maart 2022 een oordeel met beperking ontvangen voor de getrouwheid en met een oordeel rechtmatigheid: onrechtmatig.

Voor de feitelijke levering van de zorg en de verantwoording van de feitelijke kosten is de gemeente afhankelijk van de SVB. De SVB heeft aan de gemeente Den Helder projectiebrieven gestuurd voor de Wmo en Jeugdzorg met de (geprojecteerde) onrechtmatigheden in de declaraties Pgb. De hiermee samenhangende rechtmatigheidsfout bedraagt afgerond € 50.000,-.

5.7 Overige opmerkingen

De bestedingen ten aanzien van de uitkeringen (Participatiewet/BUIG) zijn verantwoord in de SiSa 2021. Uit de interne controles zijn in beperkte mate bevindingen gekomen:

- Voor de loonkostensubsidie (LKS) is een bedrag van € 31.500 als fout aangemerkt;
- De fout van € 50.000 ten aanzien van de bijdrage van € 1 voor taxiriten (Wmo) is niet (meer) hersteld door het huidige college. Dit bedrag telt mee voor de rechtmatigheid.

6. UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE

6.1 Jaarrekeningproces moeizaam verlopen

Op 21 maart jl. zijn wij gestart met de jaarrekeningcontrole, echter nog zonder de concept jaarrekening. Op 22 april is de concept jaarrekening 2021 ter controle aangeleverd. De concept was nog niet geheel adequaat, immers diverse tekstonderdelen moesten nog worden aangevuld en ook layout technisch zijn er nog aanpassingen nodig.

Wij hebben met uw medewerkers in april nadere afspraken gemaakt over de planning van de afronding van de controle en de aanlevering van het concept accountantsrapport 2021.

6.2 Key2Financiën

Het nieuwe financiële pakket Key2Financiën (van Centric) is een zogenoemde 'SaaS-oplossing' en de applicatie en data staan in de cloud. Dit nieuwe systeem leverde de nodige problemen op. Wij begrijpen dat de applicatie vanwege een algehele storing meerdere malen uit de lucht is geweest in de maanden januari en februari 2022, waardoor medewerkers tijdelijk niet of deels niet konden werken. Gezien het jaarrekeningtraject is dat uiteraard zeer vervelend.

Er waren bij de start van de controle nog enkele knelpunten, zoals de afronding van de inrichting van de materiële vaste activa. Hierdoor moesten op het laatste moment boekingen en/of correcties worden verwerkt in de administratie. Maar ook de koppeling met de rapportgenerator Lias heeft de nodige tijd geduurd. De meeste knelpunten zijn inmiddels opgelost.

6.3 Begrotingsrechtmatigheid

Voor de rechtmatigheidscontrole gaan wij onder meer na of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde programmabegroting. Daarbij gebruiken wij zowel de budgetspelregels die u met het college heeft afgesproken, als ook de rechtmatigheidscriteria die de commissie BBV heeft vastgelegd.

Uit het jaarverslag 2021 blijkt dat er op 2 programma's een overschrijding heeft plaatsgevonden op de lasten ten opzichte van de begrote lasten 2021 (na begrotingswijziging). Omdat de overschrijdingen op programmaniveau uitgaan boven de door u gestelde rapporteringsgrens van € 100.000 presenteren wij deze hieronder.

Omschrijving programma	overschrijding van de lasten
01. Bestuurlijke vernieuwing	€ 5.786.000
03. Vitale gemeente	€ 8.514.000

Analyse en weging over- en overschrijdingen

Wij hebben de overschrijdingen op de betreffende programma's geanalyseerd. De meest materiële overschrijding op programma 1 Bestuurlijke vernieuwing is het gevolg van de herziening van de langlopende leningen in 2021. Tegenover de hogere lasten staat echter ook een hiermee samenhangende bate. Voor programma 3. Vitale gemeente constateren wij dat tegenover de hogere lasten inzake de uitgaven regiodeal (€ 2,8 miljoen) ook subsidiebatens zijn verantwoord. De (hogere) baten en lasten voor de grondexploitaties (€6 miljoen) worden niet geraamd. De baten en lasten lopen neutraal door de exploitatie en per saldo verantwoord in de balans (onder de post voorraden).

Conclusie rechtmatigheid

Omdat tegenover de (hogere) lasten ook (directe) baten staan en wij niet 'ondubbelzinnig' verwijtbaarheid hebben kunnen vaststellen, immers de uitgaven passen binnen het bestaande beleid, zijn deze overschrijdingen niet meegeteld voor ons oordeel rechtmatigheid.

Investeringskredieten

Een ander standaard onderdeel van de controle is de beoordeling van de lopende investeringskredieten. Uit de overgelegde specificaties maken wij op dat de stand van de investeringskredieten intern wordt beoordeeld en dat budgethouders om nadere toelichtingen zijn gevraagd. Wij constateren dat de investeringen plaatsvinden op basis van raadsbesluiten en de uitgaven als rechtmatig worden aangemerkt. Uit het aan ons overgelegde overzicht met investeringskredieten en ook de verantwoording in de toelichting op de balans bij de materiële vaste activa blijkt dat per 31 december 2021 er geen investeringskredieten zijn overschreden.

6.4 Administratievoering algemeen

Vast onderdeel van de accountantscontrole is de beoordeling van de kwaliteit van de financiële administratie alsmede de overige administratieve vastleggingen. Wij hebben bij de jaarrekeningcontrole 2021 de stand van zaken ten aanzien van tussenrekeningen en overlopende activa en passiva (transitoria), alsmede de belangrijkste mutaties in kredieten, reserves, voorzieningen en memoriaalboekingen beoordeeld.

Wij merken op dat vanwege de implementatie van Key2Financiën er op het laatste moment nog boekingen en correcties hebben plaatsgevonden in de financiële administratie. De grootste mutaties hebben wij beoordeeld. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

6.5 Vennootschapsbelasting en vervolg Horizontaal toezicht

Vennootschapsbelasting

De gemeente heeft over 2020 de aangifte vennootschapsbelasting (nihil) eind oktober 2021 ingediend. Uit correspondentie met de Belastingdienst lezen wij af dat mogelijk voor twee inkomstenstromen afvalinzameling en reclame uitingen zouden moeten worden aangemerkt als onderneming in de zin van de vennootschapsbelasting en verwacht wordt dat de gemeente met terugwerkende kracht hierover Vpb zal afdragen. De gemeente Den Helder heeft ons vorig jaar medegedeeld dat het hier niet mee eens te zijn, een ander standpunt heeft ingenomen en bezwaar heeft aangekend bij de Belastingdienst.

Naar wij hebben begrepen is er inmiddels een proefproces opgestart; dit onderwerp speelt landelijk. Over de uitkomsten valt nog niets te voorspellen. De eventuele jaarlijks Vpb-last voor Den Helder blijft naar verwachting relatief beperkt.

Horizontaal toezicht wordt geactualiseerd

Den Helder heeft op 27 oktober 2021 een gesprek gehad met de Belastingdienst. De achtergrond van dit gesprek is mede bedoeld om te komen tot een nieuw convenant 'Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht' (DHT) per 1 januari 2023. De Belastingdienst heeft aangegeven aan welke onderdelen vanuit het 'self assessment' de gemeente nog aandacht moet besteden. Dit betreft het formuleren van de fiscale strategie, de wijze van monitoring van fiscale werkzaamheden en de vervolgcities die daaruit voortvloeien. Tevens wordt verwacht dat de gemeente de fiscale risicoanalyses voor de loonheffing en vennootschapsbelasting onderdeel laat uitmaken van het Tax Control Framework (TCF). Hieraan zal in 2022 verder uitwerking worden gegeven.

6.6 BBV en relevante wet- en regelgeving

De jaarstukken (jaarrekening en het jaarverslag) dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het BBV geeft voor de opzet en de inrichting van de begroting en de jaarstukken van gemeenten de wettelijke kaders aan. Bij onze controle hebben wij vastgesteld dat de jaarrekening (het financiële verantwoordingsdocument) voldoet aan de formele aspecten van het BBV, de in het jaarverslag opgenomen paragrafen voldoen aan de BBV-vereisten.

6.7 Programmarekening van baten en lasten

Het gerealiseerde resultaat over 2021 na mutaties in de reserves bedraagt € 8.261.000 voordelig terwijl € 1.071.000 nadelig was begroot. Het saldo van baten en lasten over 2021 is € 2.779.000 voordelig (voor mutaties in de reserves). Dit resultaat laat zich als volgt nader verklaren:

(in € 1.000,-)	begroting na wijziging	Realisatie	afwijking
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	6.114	- 2.779	8.893
Saldo mutatie reserves	- 5.043	- 5.482	438
Gerealiseerd resultaat	1.071	- 8.261	9.332

In de programmarekening is een nadere toelichting gegeven op de verschillen tussen de (bijgestelde) ramingen en de realisatie.

In de aanbestedingsbrief bij de jaarrekening 2021 en in de programmarekening zijn de afwijkingen nader toegelicht. Met het besluit waarmee u de jaarrekening 2021 vaststelt, wordt het resultaat bestemd en worden de gerealiseerde afwijkingen door uw raad geaccordeerd.

6.8 Uitbesteding van de gemeentelijke belastingen en leges

Wij hebben vastgesteld dat de accountant van Cocensus bij de financiële verantwoording 2021 inzake de belastingopbrengsten en de belastingdebiteuren ten behoeve van de gemeente Den Helder op 10 februari 2022 een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Wij herhalen dat de accountant alleen de verwerkte mutaties bij Cocensus beoordeelt (en gaat verder niet na of de verwerking volledig is, dit is de verantwoordelijkheid van de gemeente Den Helder). Periodieke afstemming tussen de gemeente en Cocensus is dan ook een blijvend aandachtspunt.

In het toegezonden controlememorandum heeft de accountant van Cocensus geen bijzonderheden gerapporteerd.

6.9 Waardering claims

Ingevolge ons verzoek hebben wij van juridische zaken van de gemeente Den Helder een overzicht per brief met de lopende claims ontvangen. Wij hebben op basis van de beschikbare informatie beoordeeld voor welk concreet aanwezige claims nog een voorziening gevormd dient te worden in de jaarrekening. Ten aanzien van enkele (lopende) dossiers hebben wij afstemming gehad met uw gemeente.

Voortgang claim nadeelcompensatie

Dit betreft een claim inzake nadeelcompensatie vanwege het afgeven van andere exploitatie- en bouwvergunningen. Er is hoger beroep ingesteld door de eigenaar van het betreffende pand. Omdat onzekerheid is over de hoogte van de schade en over de toerekening daarvan heeft uw college geen voorziening gevormd. Wij kunnen ons hiermee verenigen.

Aanbesteding onkruidbestrijding

In de risicoparagraaf is vermeld dat op 5 januari 2022 de rechtbank de schade heeft vastgesteld op afgerond € 108.000. De overige schade ad € 1,26 miljoen is afgewezen. Tegen deze uitspraak heeft de eiser hoger beroep ingesteld bij de rechtbank. Uw gemeente acht de kans klein dat het resterende deel van de vordering ad € 1,26 miljoen geheel/deels zal worden toegewezen. Op dit moment er te veel onzekerheid om voor de eventuele schade nu een voorziening te vormen.

Voor deze en de overige claims/juridische geschillen bestaan risico's waar de gemeente Den Helder in voldoende mate rekening mee gehouden heeft in de risicoberekeningen, zie hiervoor de paragraaf Weerstandsvermogen in de jaarstukken 2021.

7. BALANS EN FINANCIËLE POSITIE

In dit hoofdstuk gaan wij nader in op de financiële positie van de gemeente Den Helder, alsmede de verschillende balansposten.

7.1 Financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente Den Helder bedraagt ultimo 2021, inclusief het resultaat na bestemming, in totaal € 56,1 miljoen (2020: € 53,3 miljoen). Hiervan heeft € 29,2 miljoen betrekking op de bestemmingsreserves.

In de onderstaande tabel is de financiële positie gespecificeerd.

(in € 1.000)	begin 2021	eind 2021	toe/afname
Algemene reserve	23.789	18.556	-5.223
Bestemmingsreserve	29.061	29.265	204
Saldo rekening	453	8.261	7.808
Totaal eigen vermogen	53.303	56.082	2.779

De bestemmingsreserves zijn per saldo nagenoeg gelijk gebleven (hierin is de resultaatbestemming 2021 nog niet verwerkt). Een belangrijke kanttekening is de mutatie respectievelijk de herrubricering van € 8,2 miljoen vanuit de bestemmingsreserve Sociaal domein naar de Algemene reserve. De bestemmingsreserve Sociaal domein wordt bij de vaststelling van de jaarrekening met een opgeheven.

In 2021 is een tweetal nieuwe bestemmingsreserves ingesteld:

<u>Bestemmingsreserves:</u>	<u>Stortingen:</u>
Renovatie Ambachtsweg	€ 598.000
Laadpalen	€ 28.000

Voor een uitgebreid overzicht van de mutaties per bestemmingsreserve verwijzen wij u naar de toelichting in de jaarrekening 2021.

Wij hebben bij onze controle vastgesteld dat de mutaties in de reserves rechtmatig zijn, alsmede dat geen rechtstreekse vermogensmutaties in 2021 hebben plaatsgevonden.

7.2 Weerstandsvermogen en risicomanagement

De hoogte van de algemene reserve kan niet los worden gezien van de risico's. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt hierop nader ingegaan. De weerstandscapaciteit, zowel incidenteel als structureel, wordt daar in kaart gebracht en de geïnterpreteerde risico's worden gekwantificeerd weergegeven.

Op basis van deze analyse en inventarisatie, en de norm die daarvoor in de nota Beleidskader Weerstandsvermogen en risicomanagement is ontwikkeld, is berekend dat zowel het structurele weerstandsvermogen als het incidentele weerstandsvermogen voldoende is (1,4%). De gemeenteraad heeft het nieuwe Beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement van de gemeente Den Helder op 25 februari 2019 vastgesteld.

7.3 Immateriële vaste actieve

In totaal heeft de gemeente Den Helder in 2021 € 91,4 miljoen afgelost op de leningen. In het kader van de herstructurering van de leningenportefeuille heeft het college een viertal (dure) leningen bij de BNG vervroegd afgelost voor een bedrag van € 46 miljoen. De gemeente verwacht voor een bedrag van € 154 miljoen aan nieuwe leningen bij de BNG (tot en met 2022) aan te trekken.

Vanwege het vervroegd aflossen is de gemeente boeterente verschuldigd. In de jaarrekening 2021 is de betaalde boeterente ad € 14,7 miljoen geactiveerd onder de balanspost 'immateriële vaste activa', een en ander conform de BBV voorschriften. Op deze post wordt jaarlijks afgeschreven voor een duur van 20 jaar.

Door de herfinanciering verwacht de gemeente per saldo een jaarlijks financieringsvoordeel te behalen van geraamd € 0,5 miljoen per jaar. We hebben geconstateerd dat een interne analyse is opgesteld ten aanzien van de financieringsbehoefte, de aflossingsverplichtingen en rentebetalingen voor de jaren tot 2029.

7.4 Voorzieningen

Blijkens de jaarrekening 2021 bedraagt de stand van de voorzieningen per einde € 9,9 miljoen (2020: € 12 miljoen). Uitgaven ten laste van voorzieningen dienen, conform het BBV, rechtstreeks via de balans te worden geboekt. De door de raad geaccordeerde dotaties aan deze voorzieningen lopen via de rekening van baten en lasten. In het boekjaar zijn er geen nieuwe voorzieningen gevormd of zijn er voorzieningen vrijgevallen. Voor een uitgebreid overzicht van de mutaties per voorziening verwijzen wij u naar de toelichting in de jaarrekening.

Wachtgeld voormalig wethouders

De voorziening Wachtgeld voormalig wethouders bedraagt ultimo december 2021 € 11.000. Wethouders die meer dan twee jaar een politieke functie hebben uitgeoefend kunnen mogelijk recht op maximaal 3 jaar en twee maanden wachtgeld. In de basis geldt dat als een wethouder in een nieuwe functie evenveel of meer verdient, het recht op wachtgeld vervalt. Het recht op wachtgeld kan onder voorwaarden herleven. Wij hebben begrepen dat er voor vorige college voor de wethouders geen wachtgeldverplichtingen meer zijn.

Een en ander betekent dat ultimo 2022 deze voorziening dient te worden geactualiseerd op basis van dan bekende gegevens.

7.5 Financiële vaste activa

De post financiële vaste activa bedraagt ultimo december 2021 € 70 miljoen en vormt daarmee een materiële post op de balans. De leningen aan de woningbouwcorporaties en overige verstrekte langlopende leningen, alsmede de kapitaaldeelname hebben wij beoordeeld. De meest significante mutatie in 2021 betreft de aflossing en de verstrekking van een geldleningen aan Woningstichting Den Helder in verband met de herfinanciering (zie ook paragraaf 7.3). Wij hebben voorgaande jaren uitvoerig aandacht besteed aan de kapitaaldeelname, mede in verband met de financiële risico's die hieraan kleven voor de gemeente Den Helder.

Kort samengevat is dit de stand van zaken per april 2022:

- Wij hebben nog niet van alle kapitaal deelnemingen jaarrekeningen 2021 inclusief controleverklaringen mogen ontvangen. Wij begrijpen dat de definitieve jaarstukken pas na onze controle zullen worden ontvangen. Wij hebben ons nu gebaseerd op de jaarstukken 2020 en de rapportage verbonden partijen van maart 2022, alsmede overige verkregen inlichtingen. In de rapportage zijn de verwachte resultaten over 2021 opgenomen;
- Den Helder Airport CV is voornemens om in 2022 een kapitaaluitkering te doen van € 3,6 miljoen. 50% van de kapitaaluitkering wordt uitgekeerd aan Luchthaven Den Helder BV waarvan de gemeente Den Helder 100% aandeelhouder is. Alhoewel de CV over 2020 en naar verwachting ook over 2021 een (beperkt) verlies heeft gerealiseerd, heeft de raad van commissarissen aangegeven dat de continuïteit van de CV ook na de kapitaaluitkering niet in het geding is (uitkeringstoets vanwege bestuurdersaansprakelijkheid);
- Bij de jaarrekening 2021 van de NV Port of Den Helder heeft de accountant op 13 april 2022 een goedkeurend oordeel verstrekt. In de paragraaf 'gebeurtenissen na balansdatum' is opgemerkt dat de financiële situatie onzeker is mede vanwege tegenvallende omzet en de forse onderhoudsopgave. Uw raad heeft op 7 maart 2022 ingestemd met het beschikbaar stellen van in totaal € 5,5 miljoen voor het uitvoeren van noodzakelijke onderhoudsopdrachten in 2022. Inmiddels is het onderzoeksrapport van Panteia 'Den Helder in de lichtenlijn' gereed. De aanbevelingen zullen worden opgevolgd ten einde te zorgen voor duurzame exploitatie en een adequaat onderhoud van de haven;
- Willemsoord BV is in 2020 een economische eenheid aangegaan met de Stichting Erfgoed Den Helder ten aanzien van financiën en personeel. Ten tijde van onze controle wordt onderhandeld over het verstrekken resp. herfinancieren van een langlopende lening van € 18 miljoen aan Willemsoord. We begrijpen van uw medewerkers dat er vooralsnog geen overdracht heeft plaatsgevonden van het onroerend goed van de BV aan de Erfgoedstichting in verband met de eventuele fiscale consequenties (overdrachtsbelasting). Wel wordt er samengewerkt ten aanzien van personeel, subsidieaanvragen en administratie;
- De raad heeft met het besluit van 17 december 2018 gronden aan de Spoorhaven en Westoever aangekocht. De gronden zijn aangekocht voor een bedrag van € 4,2 miljoen en verantwoord onder de post materiële vaste activa in de jaarrekening. Wij hebben van uw college destijds een plan van aanpak ontvangen waaruit de plannen en voornemens uiteen zijn gezet inzake de gebiedsontwikkeling op de gronden Westoever, Sportpark Ruyghweg, Spoorweghaven en Handelskade. Ons is medegedeeld dat momenteel dit de voorkeurlocatie is in het onderzoek naar nieuwbouw voor Scholen aan Zee. Scholen aan Zee voert daartoe in samenspraak met de gemeente een haalbaarheidsstudie uit. Anders is woningbouw op basis van het transformatieplan mogelijk. De intentie om te ontwikkelen is nog steeds aan de orde en daarom is een eventuele afwaardering op dit moment niet aan de orde.

7.6 Grondexploitaties

In de gemeente Den Helder hebben de grondexploitaties en woningbouw een relatief beperkte balansomvang van € 8 miljoen ultimo december 2021. In dit saldo is de verliesvoorziening inbegrepen. Overigens wordt het grondbeleid (bijvoorbeeld de stadsvernieuwing) ook verder vormgegeven via de NV Port of Den Helder en Zeestad Beheer BV. In 2021 lopen er twee grondexploitaties: Willem-Alexander Hof en het Vinkenterrein (Molenwerf).

Molenwerf

Molenwerf betreft een beperkte exploitatie qua financiële omvang en risico's, en de verwachte einddatum is 31 december 2024. De totale kosten zijn onlangs geactualiseerd en geraamd op een bedrag van € 1,6 miljoen. De verliesvoorziening is aangepast en bedraagt thans € 144.000.

Willem-Alexanderhof verloopt voorspoedig

De grondexploitatieberekening voor de Willem Alexanderhof (WAH) is per 23 maart 2022 herzien. Aangezien er geen significante wijzigingen zijn in de uitgangspunten en parameters is voor WAH geen volledige actualisatie uitgevoerd. De herziene cijfers zijn verwerkt in de jaarrekening 2021. De herziening is uitgevoerd door een externe planeconoom. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten beoordeeld. Feitelijk gaat het dan over parameters zoals rente-, kosten- en opbrengstindexaties die zo goed mogelijk worden ingeschat. De rente is op basis van het gewogen gemiddelde berekend en voor de herziening (vanaf 2022) gewijzigd naar 0,64% in plaats van 3% vorig jaar.

De verwachte looptijd voor het restant van de exploitatie blijft 6 jaar. De (geactualiseerde) nog te verwachte baten en lasten hebben mede een effect op het verwachte resultaat. De verwachte netto contante waarde per 1 januari 2022 van de WAH is minder negatief dan het saldo van het vorige jaar. Dit vertaalt zich in een vrijval van de verliesvoorziening van € 1,3 miljoen. De vrijval is in de jaarrekening 2021 verwerkt.

De verkoop van woningen loopt volgens planning en gezien de vraag in Den Helder naar woningen is de uitgifte van grond al versneld ten opzichte van de aanvankelijke planning. Inmiddels zijn ca 65% van de woningen verkocht. Gezien de realisatie in 2021 zijn de aannames ten aanzien van de gronduitgifte voldoende realistisch.

8. SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)

8.1 Algemeen

De verantwoording van ontvangen specifieke uitkeringen is als bijlage opgenomen in de jaarrekening. Hiervoor is een specifiek verantwoordingsmodel voorgeschreven. De bijlage is door ons conform de gegeven aanwijzingen van het Rijk gecontroleerd. Voor de hierbij eventueel geconstateerde bevindingen gelden op grond van artikel 5, lid 4 van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zwaardere rapporteringstoleranties dan de tolerantie, welke wij met uw raad zijn overeengekomen voor de controle van de jaarrekening.

De controle van de SiSa-verantwoording 2021 heeft dit jaar aanzienlijk meer tijd gekost vanwege de grote toename van het aantal regelingen. Voor 2021 zijn maar liefst 28 SiSa-regelingen te verantwoorden. De administratieve lastendruk, ook voor uw gemeente, neemt toe en dit is ook in de nieuwe Notitie van de Commissie BADO 'Specifieke uitkeringen: uitvoerbaarheid en controleleerbaarheid d.d. 20 april 2022' onderkend.

8.2 Toenemend aantal regelingen

Er zijn dit jaar enkele wezenlijke veranderingen, die er mede toe leiden dat het aantal subsidieregelingen waarover Den Helder zich moet verantwoorden flink groeit; van 18 naar 28 regelingen.

Ad-hoc regelingen

De Corona-crisis en de Toeslagen-affaire bij de kinderopvang zorgden in 2020 al voor 3 extra regelingen, dit jaar komen daar nog 5 rijksuitkeringen aan gemeenten bij: de regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen, de kwijtschelding publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangaffaire, de regeling inhalen Covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen, de specifiek uitkering ijsbanen en zwembaden en de ondersteuning naleving controle coronatoegangsbewijzen (de laatste is via de Veiligheidsregio toegekend).

Ook dit jaar geldt dat een aantal van deze regelingen snel is ingevoerd, en deze snelheid gaat deels ten koste van zorgvuldigheid. De wijze van verantwoorden is bij de opzet van de regelingen nog niet uitgewerkt en leidt deels tot nadere toelichting of interpretatie achteraf.

Minder decentralisatie-uitkeringen

De Algemene Rekenkamer heeft op rijksniveau kritiek geuit op de wijze waarop het rijk decentralisatie-uitkeringen beschikbaar stelt aan onder meer gemeenten. Aan decentralisatie-uitkeringen horen door het Rijk, zeer beperkt of geen voorwaarden gesteld te worden, want ze zijn deel van de algemene uitkering. Nu het Rijk toch vaak aanvullende eisen stelt aan besteding van deze gelden, krijgen ze het karakter van subsidies en worden ze ondergebracht in de Sisa-systematiek.

Onder meer door deze ontwikkeling moet de gemeente zich dit jaar specifiek verantwoorden over de Regeling huisvesting aandachtsgroepen, huisvesting kwetsbare groepen, doorontwikkeling expertisecentra jeugdhulp en de specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken.

Niet voor alle regelingen die nu onder de SiSa-systematiek geplaatst zijn nu al bestedingsgegevens in de SiSa-bijlage opgenomen. Het omzetten van rijksregelingen in gemeentelijk beleid vergt tijd, daarom zijn niet voor alle nieuwe regelingen al prestaties en/of bestedingen verantwoord. De betreffende regelingen lopen door naar 2022/2023.

8.3 Tabel van fouten en onzekerheden

Wij hebben tijdens de controle afstemming gehad en onze bevindingen uitvoering gesproken. De concept SiSa-verantwoording is ten aanzien van enkele indicatoren nog aangepast. Verder zijn er geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de rapporteringtoleranties overschrijden. De hiervoor genoemde aspecten hebben geen effect op de juistheid van de gepresenteerde SiSa-gegevens voor die regelingen. Ook zijn wij van mening dat de in de SiSa bijlage opgenomen gegevens deugdelijk tot stand zijn gekomen. De door het CBS voorgeschreven model tabel van bevindingen, dit jaar aanzienlijk uitgebreid door de nieuwe regelingen en de uitgebreidere meldingen rondom de Tozo, hebben wij als bijlage bij dit rapport toegevoegd. Dit format dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

9. OVERIGE BEVINDINGEN

9.1 Automatisering algemeen

De controle van de jaarrekening is niet primair gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en behoeft derhalve niet te leiden tot bevindingen die bij een speciaal gericht onderzoek wel naar voren zouden kunnen komen. Wij hebben bij onze controles aandacht besteed aan de belangrijkste IT beheersmaatregelen ten aanzien van de kernapplicaties Key2Financien en Suites4 SociaalDomein). Hierbij zijn geen materiële tekortkomingen vastgesteld.

9.2 ENSIA 2021

ENSIA ('eenduidige normatiek single information audit') is een gezamenlijk project van enkele ministeries en de VNG/gemeenten. Het project heeft tot doel het ontwikkelen en implementeren van een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid. Hiervoor geldt sinds 1 januari 2020 de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) als norm (tot eind 2019 was dit de BIG).

De ENSIA-vragenlijsten over 2021 (BIO, Suwinet, BRP/PUN, BRO, BAG, BGT en DigiD) zijn voor zover wij hebben begrepen inmiddels ingevuld en zullen waar nodig beschikbaar worden gesteld voor toezichthouders; de collegeverklaring en het vervolg (de controle door de RE, zijn oordeel en de raadsinformatiebrief ENSIA 2021) waren bij afronding van deze brief nog niet beschikbaar.

9.3 Wet Normering Topinkomens (Wnt)

De Wet Normering Topinkomens (WNT) publieke en semipublieke sector en de hierin opgenomen publicatieplicht in de jaarrekening is van toepassing op topfunctionarissen, maar ook op de leden van het hoogst uitvoerende orgaan en het toezichthoudende orgaan. Op basis van de wet- en regelgeving valt de gemeente onder deze wettelijke regeling en dienen de WNT gegevens te worden gepubliceerd.

Deze publicatieplicht geldt niet alleen voor de jaarrekening, daarvoor worden gedetailleerde gegevens gevraagd; wij moeten er in onze controleverklaring een apart oordeel over geven. Door de gemeente wordt, zowel qua bezoldiging als publicatie, voldaan aan de specifieke regels.

9.4 Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van 2022 dient het college een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. Althans, dat is de intentie van het Rijk; maar omdat de besluitvorming door het Rijk nog niet is afgerond, is er een gereede kans dat de invoering nog eens een jaar wordt uitgesteld. Door concept-publicaties is de door het Rijk beoogde uitwerking al grotendeels duidelijk.

Op rijksniveau worden inmiddels ook hulpmiddelen ontwikkeld. Van belang in dit kader is de in het najaar 2021 verschenen Kadernota rechtmatigheid 2022 van de commissie BBV. Deze nota, die voorheen gericht was op accountants, is nu duidelijk gericht op de gemeenten. Hoofdzakelijk voor de vakspecialisten, maar er is ook een hoofdstuk dat ze specifiek richt op bestuur en raadsleden. Een nuttige nota om ook bestuur en raad, wellicht via de auditcommissie, meer concreet te betrekken bij de verschillende aspecten van de rechtmatigheidscontrole en -verantwoording.

Nu de beleidsmatige kaders neergezet zijn, is het verstandig om te bezien hoe een aantal meer praktische aspecten vorm te geven. Want momenteel is de (verbijzonderde) interne controle geëquipeerd voor het doen van basiscontrole en detailwaarnemingen en het daarover, in verbale zin intern rapporteren.

Nu er bij de afsluiting van het jaar ook moet worden gewogen en getoetst aan een norm in euro's moeten er ook structuren voor deze toetsing worden ontwikkeld. Het ontwikkelen van praktische hulpmiddelen hiervoor is nodig om uiteindelijk op jaarrekening-niveau een totaaloordeel te hebben; en dus het college onderbouwd een uitspraak te kunnen laten doen.

9.5 Fraude en continuïteit onderwerp in de verklaring

Onze beroepsorganisatie NBA heeft vorig jaar aan de tweede kamer toegezegd dat accountants expliciet toelichting gaan geven over hun werkzaamheden voor en bevindingen over de onderwerpen fraude en continuïteit. Achtergrond bij deze ontwikkeling is dat de rijksoverheid, en breder het maatschappelijk verkeer, verwacht dat de accountant – naast zijn controle van de jaarrekening en het oordeel daarover – bij zijn controlewerkzaamheden ook altijd deze onderwerpen in zijn controle betreft en daarbij bevindingen heeft die nuttig/nodig zijn voor de gebruiker van de controleverklaring.

De toezegging is afgelopen tijd uitgewerkt en leidt ertoe dat accountants verplicht gaan rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring. Het streven is dat deze verplichting bij gemeentelijke controles wordt ingevoerd voor het boekjaar 2022.

Voor zover nu bekend krijgen beide onderwerpen een alinea in de verklaring. Voor elk onderwerp dient de accountant (kort) uiteen te zetten hoe hij bij de controle-aanpak inspeelt op risico's rondom respectievelijk fraude en continuïteit en welke werkzaamheden hij daarvoor heeft verricht. De uitkomsten van de werkzaamheden en belangrijke waarnemingen rapporteert hij zonder specifieke (fraude)zaken te melden. Nadere uitwerking van de wijze van rapporteren moet nog plaatsvinden.

Bij overheden is continuïteit minder een issue. Het effect van rapporteren hierover zal beperkt zijn. Fraude daarentegen is wel een belangrijk onderwerp. Zeker ook omdat fraude breed geïnterpreteerd kan worden: van misbruik en oneigenlijk gebruik van regeling, via financiële fraude tot corruptie. Dus zowel met financiële als niet-financiële aspecten; en zowel door handelen van burgers, maar ook van medewerkers en bestuur.

Beide onderwerpen zijn trouwens niet nieuw in de controle: ze hadden al een prominente plaats in onze controle en we besteedden al jaarlijks aandacht aan fraude in het accountantsrapport. Nieuw is dat er nu over gerapporteerd moet worden in de controleverklaring bij de jaarrekening 2022.

10. CONCLUSIE

10.1 Geconstateerde fouten en onzekerheden

De controle heeft primair tot doel een oordeel te geven over getrouwheid en rechtmatigheid. Uit onze werkzaamheden zijn geen andere controleverschillen gebleken dan hierna genoemd, die hebben geleid tot aanpassing van de jaarrekening en die afzonderlijk groter zijn dan de goedkeuringstoleranties zoals opgenomen in het vigerende controleprotocol. De door ons gesignaleerde opmerkingen zijn allemaal verwerkt en/of gecorrigeerd in de voorliggende jaarrekening.

De tijdens de controle gebleken fouten en onzekerheden beperken zich tot de volgende aspecten:

- voor het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels een rechtmatigheidsfout van € 255.000 en een onzekerheid van € 400.000;
- onzekerheid over de rechtmatige besteding van zorggelden door zorgaanbieders. Dit betreft aanbieders van leveringen met een waarde minder dan € 75.000 respectievelijk het (ten tijde van de afronding van de controle) nog niet verstrekken van controleverklaringen door zorginstellingen terwijl dit volgens de afspraken verplicht is van maximaal € 1.500.000;
- overige rechtmatigheidsfouten Wmo. Loonkostensubsidie en Pgb's van € 131.500;
- restant onzekerheden opbrengst omgevingsvergunningen van € 100.000.

Gemeten aan deze met u afgesproken normen voor onze controle (€ 2,4 miljoen voor fouten en een bedrag van € 7,4 miljoen voor onzekerheden), komen de fouten en de ingeschatte onzekerheden voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid thans niet uit boven de afgesproken goedkeuringstoleranties.

10.2 Controleverklaring

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente gemachtigd onze controleverklaring bij de jaarrekening 2021 van uw gemeente op te nemen. Onze oordelen zoals opgenomen in deze controleverklaring zijn als volgt:

Oordeel	Strekking
De getrouwheid	Goedkeurend
De rechtmatigheid	Goedkeurend

Hierbij zijn wij ervan uitgegaan dat de raad de nu overgelegde jaarrekening 2021 ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Uit hoofde van onze controletaak hebben wij de financiële gegevens in de jaarrekening gecontroleerd. Naast de jaarrekening wordt er een jaarverslag, zijnde de verantwoording over de beleidsbegroting en financiële begroting, ter vaststelling aan uw raad aangeboden.

Uit hoofde van onze controletaak hebben wij de financiële gegevens in de jaarrekening gecontroleerd. Naast de jaarrekening wordt er een jaarverslag, zijnde de verantwoording over de beleidsbegroting en financiële begroting, ter vaststelling aan uw raad aangeboden.

Wij hebben niet gecontroleerd op de in het jaarverslag opgenomen kengetallen en toelichtingen. Wij melden wel dat op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening. Wij hopen u met vorenstaande van dienst te zijn geweest en zijn graag tot een nadere toelichting bereid.

Hoogachtend,
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend; mr. drs. J.C. Olij RA

Tabel van bevindingen SiSa

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties		TABEL VAN FOUTEN EN ONZEKERHEDEN 2021		
Berichtgeverinformatie				
Vul in het tabblad 'Overzicht uitkeringen' de informatie in waarop de tabel/het rapport van bevindingen				
Type overheidslaag:	Gemeente			
Naam berichtgever:	Den Helder			
Berichtgevercode:	0400			
Rapportage-periode:	2021			
Vindplaats: Deze tabel is in het rapport van bevindingen pagina:		31		
Strekking controleverklaring rechtmatigheid:		goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid:		goedkeurend		
Fouten en onzekerheden 2021				
Nr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A4	Regeling eenmalige uitkering gemeenten voor maatregelen ter vermindering overlast en criminaliteit asielzoekers			geen opmerkingen
A8	Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten i.v.m. het treffen van maatregelen [...] criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2021 en 2022			geen opmerkingen
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			geen opmerkingen
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			geen opmerkingen
C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen			geen opmerkingen
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			geen opmerkingen
C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen			geen opmerkingen
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			geen opmerkingen
D1	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten			geen opmerkingen
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			geen opmerkingen
D11	Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie			geen opmerkingen
D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie			geen opmerkingen
D12A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten			geen opmerkingen
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			geen opmerkingen
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai			geen opmerkingen

Vervolg:

G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021			geen opmerkingen
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T gemeentedeel 2021			geen opmerkingen
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2021			geen opmerkingen
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2021			geen opmerkingen
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T gemeentedeel 2021			geen opmerkingen
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T gemeentedeel 2021			geen opmerkingen
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2021			geen opmerkingen
G4	Tozo 1 fundamentele rechtmatigheidseisen			geen opmerkingen
G4	Tozo 1 belangrijke rechtmatigheidseisen			geen opmerkingen
G4	Tozo 2			geen opmerkingen
G4	Tozo 3			geen opmerkingen
G4	Tozo 4			geen opmerkingen
G4	Tozo 5			geen opmerkingen
G4	Kwijschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud in jaar T			geen opmerkingen
G4	Kwijschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			geen opmerkingen
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T			geen opmerkingen
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T			geen opmerkingen
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			geen opmerkingen
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			geen opmerkingen
H7	Regeling specifieke uitkering aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling			geen opmerkingen
H7B	Regeling specifieke uitkering aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling			geen opmerkingen
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			geen opmerkingen
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			geen opmerkingen
H14B	SPUK expertisecentra jeugdhulp			geen opmerkingen
H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden			geen opmerkingen
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning			geen opmerkingen
L5	Regiodeals 3e tranche			geen opmerkingen